

NORBERG
Norbergs Kommun

Budget 2018

med plan 2019-2020

Kommunfullmäktiges beslut 2017-11-06

*Norberg - den växande kommunen som är tillgänglig, trygg och utvecklande för alla.
Mångfald är den självklara drivkraften för tillväxt och hållbar utveckling.*

Innehåll

Förord.....	2
Samhällsekonomisk utveckling.....	4
Arbetsmarknad.....	4
Konjunkturen.....	4
Demografisk utveckling.....	5
Befolkningsutveckling.....	5
In- och utflyttning.....	5
Födelsenetto.....	6
Befolkningsammansättning.....	6
Kommunens budgetprocess och styrmodell.....	16
Vision och inriktningsmål.....	16
God ekonomisk hushållning.....	17
Anvisningar för budgetarbetet.....	17
Ekonomistyrningspolicy.....	17
Resursfördelning.....	17
Taxor och avgifter.....	18
Internränta och kapitalkostnader.....	18
Skatteintäkter och statsbidrag.....	19
Budget 2018 och plan 2018-2020.....	20
Driftbudget.....	22
Finansnetto.....	23
Pensioner.....	24
Investeringsbudget.....	24

Förord

Kommunfullmäktiges Vision 2025 ska vara vägledande för all verksamhet. "Norberg - den växande kommunen som är tillgänglig, trygg och utvecklande för alla. Mångfald är den självklara drivkraften för tillväxt och hållbar utveckling." Samtliga beslutande organ (styrelse, utskott, nämnd, direktion) ska även fortsättningsvis styra verksamheten i enlighet med kommunens vision och de beslutade målen.

Vi satsar på miljön och för att minska användningen av fossila bränslen. Under året kommer vår energi- och klimatstrategi att utvärderas för att se vad vi uppnått så här långt och för att veta vad vi behöver sätta fokus på. Självklart ska vi i Norberg arbeta aktivt med FN:s 17 globala hållbarhetsmål och vi gör detta bland annat genom att i vår årsredovisning för 2017 göra en hållbarhetsredovisning.

Den kommunala skattesatsen för år 2018 förblir oförändrad från föregående år, dvs 22,66 kronor per skattekrona. Resultatmålet för 2018 ändras till 0,5 % eftersom vi vet att kommunsektorn tillförs minst 5 miljarder kronor i regeringens budget.

Vi strävar efter att erbjuda norbergarna en så bra välfärd som möjligt idag men också göra satsningar för en bra och hållbar kommun i framtiden. Verksamheterna i Norberg behöver stabila och trygga förutsättningar.

Situationen inom hemtjänsten måste förbättras radikalt, både med tanke på brukarnas och på personalens situation. Idag upplever många äldre att personalen är stressad och att personalomsättningen är hög. Enligt den utredning som personalchefen gjort om arbetstidsförkortning, och enligt förslag från sociala utskottet, vill vi att heltidsarbetstiden sänks till 6,5 timmar per dag inom hemtjänsten i första hand i ett försök under tre år med syfte att höja kvalitén för brukarna, sänka sjukfrånvaron och öka stoltheten inom yrkesgruppen. Vi tror också att detta är ett led i att utvecklas som attraktiv arbetsgivare. Försöket ska utvärderas efter 1 och 3 år, gärna med hjälp av någon högskola som kontinuerligt följer försöket.

Ett beslut om heltid som norm ska fattas där målsättningen ska vara att personalen i våra verksamheter arbetar heltid och att alla tjänster vid nyanställning är heltidstjänster samt att redan anställda medarbetare i större utsträckning ska arbeta heltid. En plan upprättas och arbetet påbörjas under 2018.

Den kommande tjugoårsperioden kommer det demografiska trycket (hur många barn och äldre som bor i kommunen) på kommunsektorn vara tre gånger så högt som de gångna tjugo åren. För att Norbergs kommun ska ha en chans att i framtiden erbjuda invånarna välfärd på samma nivå som idag måste vi göra krafttag och digitalisera allt som med fördel kan digitaliseras. Därför vill vi under 2018 tillföra resurser till KSAU som kan skapa en projektorganisation för kommunens alla verksamheter med syfte att identifiera och genomföra effektiviseringar och kvalitetsökningar med hjälp av digital teknik.

För att klara välfärdens utmaningar samarbetar vi med andra kommuner och vägen framåt är inte mindre samarbete även om mellankommunalt samarbete också har sina demokratiska

utmaningar. Fördelarna är en bättre resursallokering och tillgång till kompetens. Genom samarbeten kan Norbergs kommun utvecklas inom en rad olika områden som vi på egen hand skulle ha svårare att klara av.

Förskolan och grundskolan behöver mer resurser för att hjälpa barn i behov av särskilt stöd och för att på allvar kunna använda digitaliseringens möjligheter i undervisningen. IT-pedagogik kan hjälpa barn med funktionsvariationer, läs- och skrivsvårigheter och särskilt begåvade barn med verktyg och utmaningar anpassade till individen. Vi vill att skolan och förskolan i Norberg ska förbereda våra barn för morgondagens samhälle där digital kompetens kommer att krävas inom alla livets områden.

Det bästa vi kan göra för våra invånare är att förebygga framtida ohälsa och sociala problem. Därför anser vi att Sociala utskottet får behålla de pengar de tidigare tilldelats tidsbegränsat för att undvika att människor tvingas ansöka om försörjningsstöd eller placeras i olika former av stödboende.

Ett samhälle blir rikt när inte bara välfärden fungerar utan när det finns ett blomstrande näringsliv, ett starkt civilsamhälle, livskraftiga föreningar och ett dynamiskt kulturliv. Därför anser vi att Demokrati och samhällsutvecklingsutskottet (DSU) behöver ytterligare medel i ram för den tjänst som i år finansieras med utvecklingsmedel. Idrottshallen med fritidsgård som invigs under 2018 tillhör DSU:s ansvarsområde ska de driftmedel som reserverats för hallen föras över till DSU. Kostnaderna för att driva hallen får inte finansieras med personalneddragningar i den lagstadgade verksamheten.

Andra områden vi satsar på under det kommande året är att utöka vår musikskola till att från 2018 bli en Kulturskola.

Vi behöver få igång bostadsbyggandet i Norberg och kan inte acceptera att det är så långa väntetider för planläggning av mark. Kommunen måste ha redan planlagd mark att presentera för dem som är intresserade av att bygga i vår kommun.

För att möjliggöra att människor kan bo och verka i hela vår kommun vill vi att tillgängligt investeringsutrymme används till att underlätta fiberutbyggnad där marknaden inte löser behovet. Andra prioriterade investeringsprojekt är gång- och cykelväg till Fagersta, att bygga om Steg 1-boendet på Skallberget till LSS-boende och renovering av kök och matsal på Källskolan.

Vi ska ta tillvara alla människors förmåga och då är det av största vikt att kommunen fortsätter arbetet med att sänka ungdomsarbetslösheten, coacha nyanlända till studier och jobb samt anställa personal inom kommunens alla verksamheter med hjälp av de anställningsstöd som arbetsförmedlingen erbjuder. Vuxenutbildningen måste prioriteras för att fler ska komma i jobb.

Johanna Odö (S), kommunstyrelsens ordförande.

Samhällsekonomisk utveckling

Arbetsmarknad

Utvecklingen av arbetslösheten och sysselsättningen är viktig för kommunens ekonomi. Tabellerna nedan visar arbetslöshetsstatistik för augusti 2017. Symbolen Δ avser förändring i procentenheter i jämförelse med januari år 2016.

Öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, andel av befolkningen 16-64 år

Kommun	Öppet arbetslösa	Δ	Progr med akt.stöd	Δ
Riket	3,20%	0,00%	2,60%	0,00%
Västmanlands län	3,70%	-0,20%	3,60%	0,10%
Norberg	3,90%	-0,70%	3,90%	0,30%

Andelen öppet arbetslösa minskat i Norberg. Andelen ligger fortfarande något över nivån för riket och länet. Andelen i program med aktivitetsstöd har ökat något. Norbergs andel ligger över nivån för riket och länet.

Öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, andel av befolkningen 18-24 år

Kommun	Öppet arbetslösa	Δ	Progr med akt.stöd	Δ
Riket	3,30%	-0,30%	3,00%	-0,30%
Västmanlands län	4,30%	-1,00%	4,20%	-0,10%
Norberg	3,70%	-3,80%	5,30%	-0,50%

Andelen öppet arbetslösa har minskat kraftigt jämfört med augusti år 2016. Andelen i program med aktivitetsstöd har minskat, men ligger fortfarande högre i Norberg än i Västmanland och riket i övrigt.

Konjunkturen¹

Svensk ekonomi utvecklades överraskande starkt under det första halvåret 2017. Framförallt har produktionen i byggsektorn ökat påtagligt som en följd av kraftigt växande byggnadsinvesteringar. Under fortsättningen av i år väntas ökningen i investeringarna mattas av. Också utvecklingen för svensk ekonomi i stort beräknas dämpas. För helåret ger det en BNP-ökning på 3,1%. Den fortsatt positiva utvecklingen i svensk ekonomi innebär att sysselsättningen och skatteunderlaget fortsätter växa i relativt snabb takt i år och nästa år. Arbetslösheten pressas tillbaka och når mot slutet av i år ner mot 6,5%. Trots ett alltmer ansträngt arbetsmarknadsläge beräknas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. Under 2019 och 2020 förutsätts konjunkturläget normaliseras. BNP, sysselsättning och skatteunderlag utvecklas dessa år därför svagare än normalt. BNP-ökningarna begränsas till 1,4 procent samtidigt som antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin stagnerar. Situationen för kommunsektorns del blir särskilt problematisk av att befolkningen och behoven av skola, vård och omsorg fortsätter växa i snabb takt.

¹ Sveriges kommuner och landsting, cirkulär 17:042

Demografisk utveckling

Befolkningsutveckling

Under 2016 minskade folkmängden i Norbergs kommun med 10 personer, från 5 805 till 5 795 invånare. Orsaken till förändringen var ett positivt flyttnetto på + 16 personer och ett negativt födelsenetto på - 26 personer.

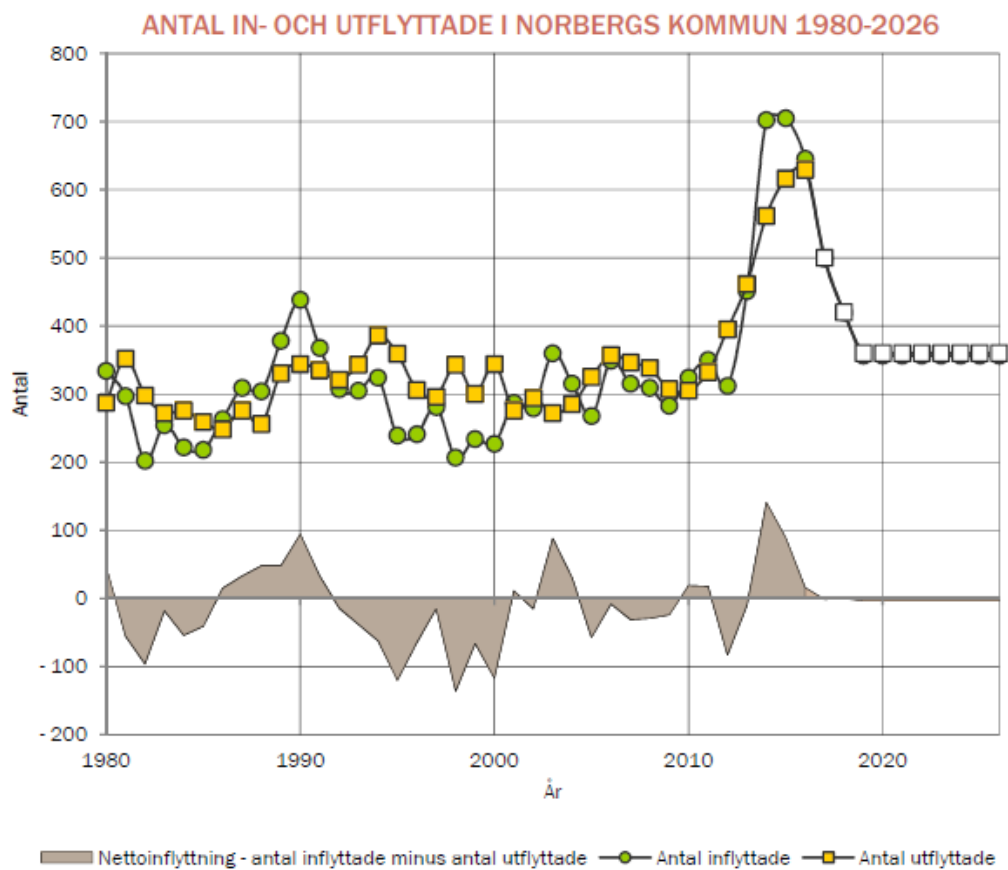
Personer som bor på anläggningsboenden inom kommunen ingår inte i befolkningsunderlaget, men har rätt till viss kommunal service såsom skola. Det innebär att flera av kommunens verksamheter behöver ha en större kapacitet än vad som kan utläsas av befolkningsstatistik och prognoser.

Folkmängd och förändringskomponenter i Norbergs kommun

	1980	1990	2000	2016	2017	2026
Födda	88	82	51	51	53	47
Döda	82	89	81	77	71	70
Födelseöverskott	6	-7	-30	-26	-18	-24
Inflyttade	334	438	227	645	498	356
Utflyttade	287	344	344	629	500	360
Flyttnetto	47	94	-117	16	-2	-4
Folkökning	53	87	-147	-10	-19	-27
Folkmängd	6 843	6 665	5 939	5 795	5 776	5 563

In- och utflyttning

Under 2016 flyttade 645 personer till kommunen och 629 flyttade ut, sammantaget ger detta ett flyttnetto (inflyttade minus utflyttade) på +16 personer.

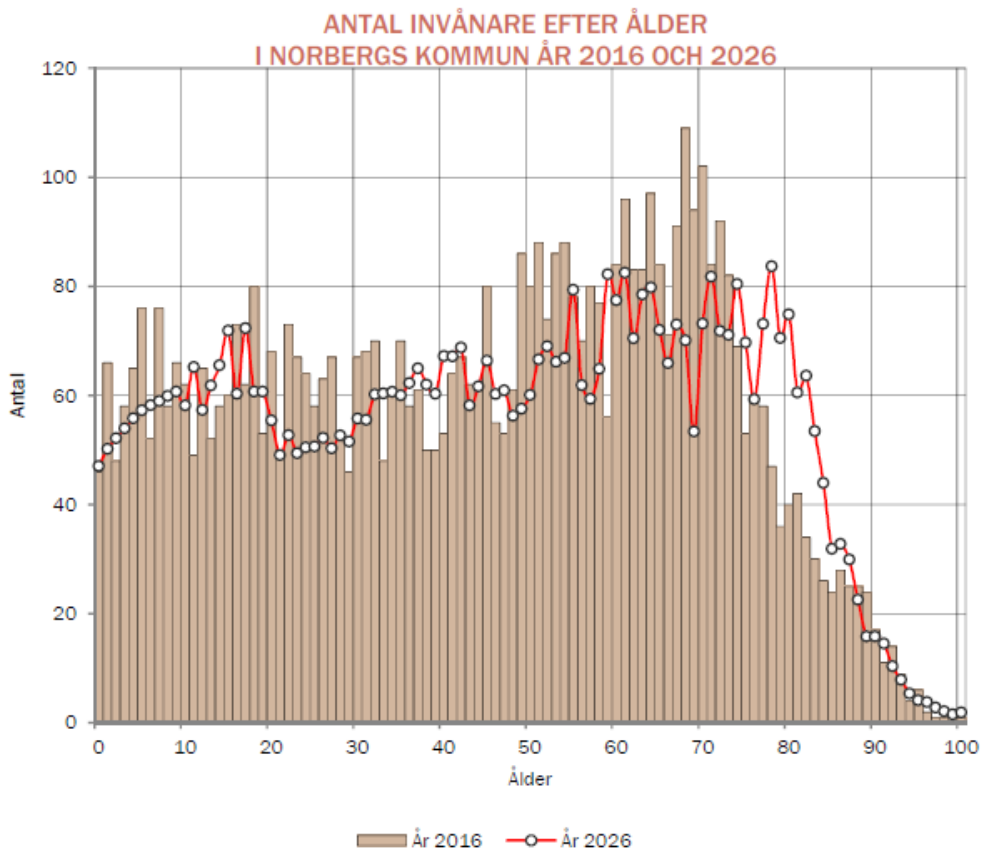

Födelsenetto

Det föddes 51 barn under 2016, 10 färre än 2015. Antalet personer som avled var 77 vilket är 5 fler än året innan. Sammantaget ger detta ett födelsenetto (antalet födda minus döda) under året på - 26 personer.

Befolkningsammansättning

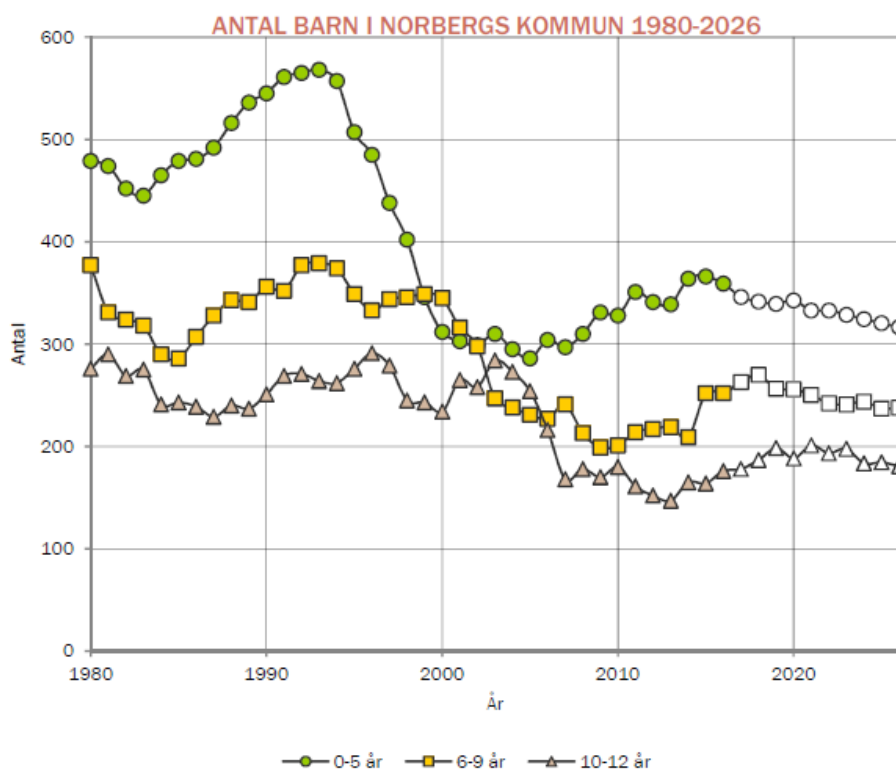
Diagrammen nedan visar den prognostiserade utvecklingen inom olika ålderskategorier.

Barn

Antalet barn i åldern 0-5 år förväntas minska från 359 år 2016 till 343 år 2020. Antalet barn i åldern 6-9 år förväntas öka från 252 år 2015 till 256 år 2020. Antalet barn i åldern 10-12 år förväntas öka från 176 barn år 2015 till 188 barn år 2020.

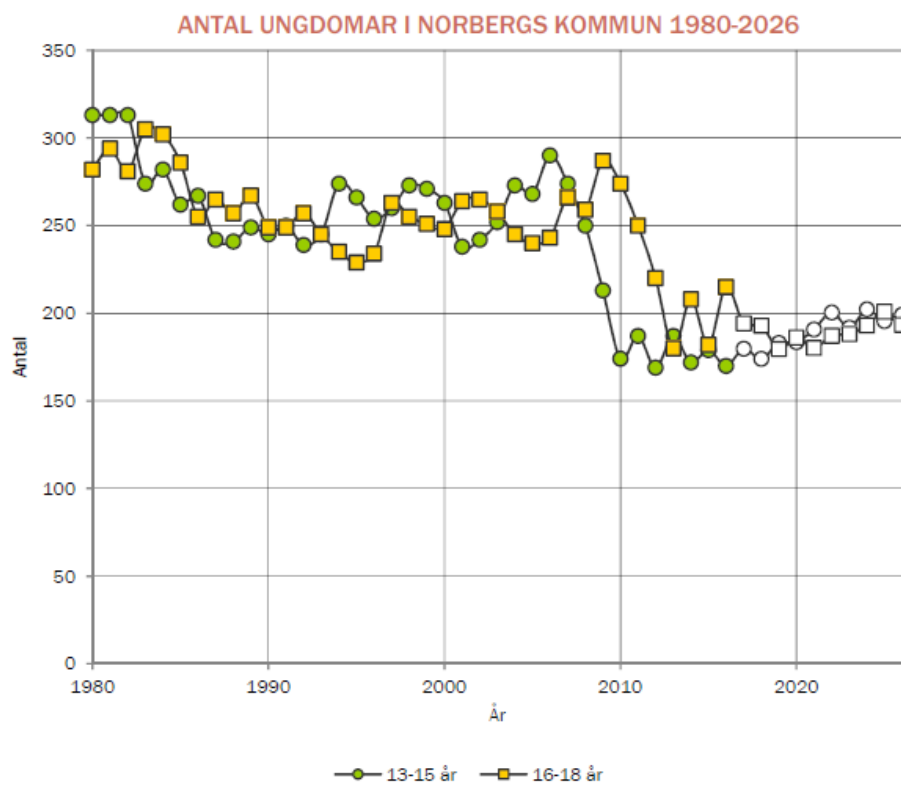
Ålder / År	2016	2017	2018	2019	2020
0-5	359	346	342	339	343
6-9	252	263	270	257	256
10-12	176	178	187	199	188

Ungdomar

Antalet elever i åldern 13-15 år förväntas öka från 170 till 184 mellan 2016 och 2020. I åldern 16-18 år beräknas antalet elever minska från 215 till 186 under motsvarande period.

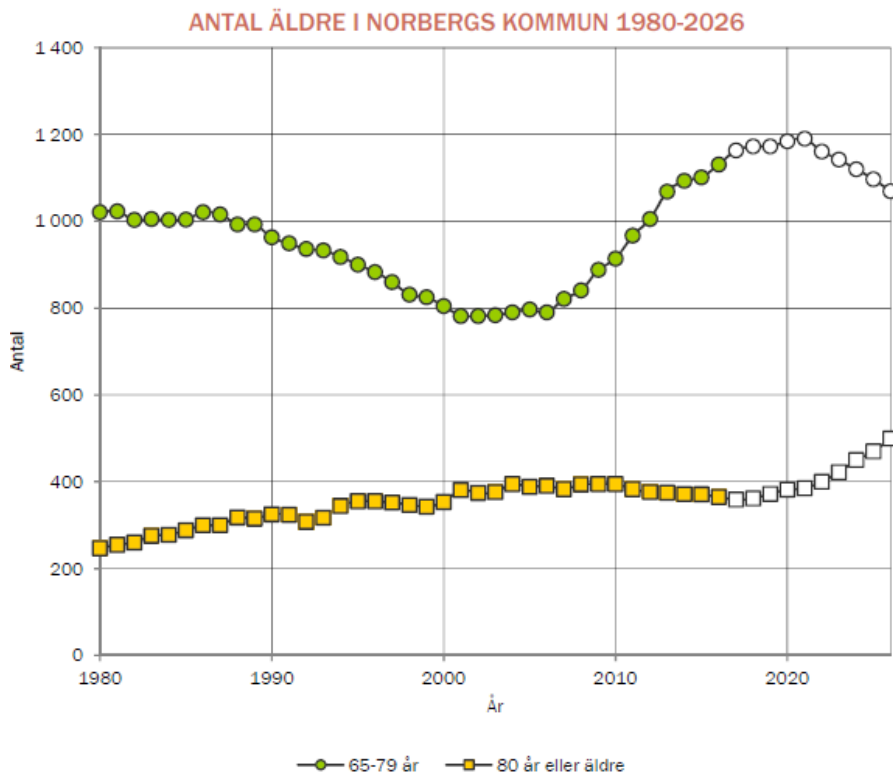
Ålder / År	2016	2017	2018	2019	2020
13-15	170	180	174	183	184
16-18	215	194	193	180	186

Äldre

Antalet äldre i åldern 65-79 år väntas öka från 1 131 år 2016 till 1 184 år 2020. Antalet äldre 80 år och äldre väntas öka från 365 till 382.

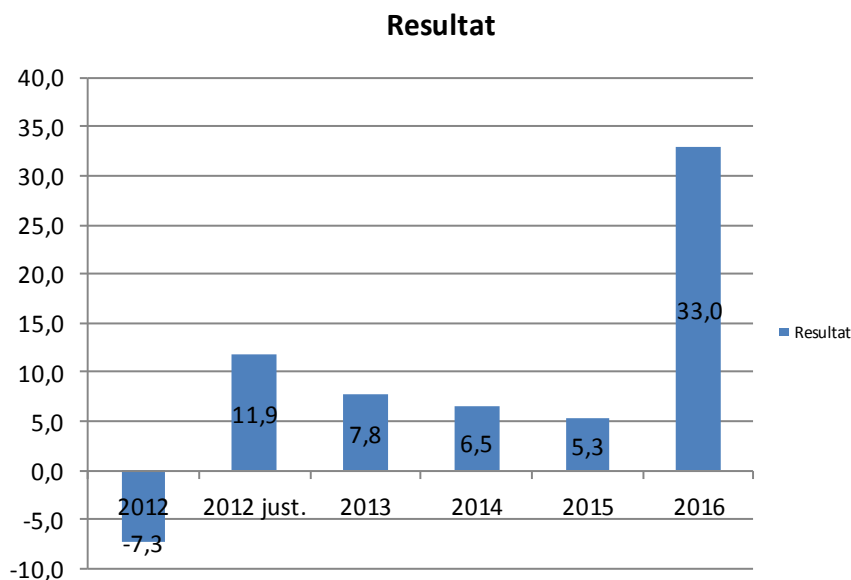
Ålder / År	2016	2017	2018	2019	2020
65-79	1 131	1 163	1 172	1 173	1 184
80-100	365	359	361	372	382
Totalt	5 795	5 776	5 758	5 736	5 713

Ekonomisk översikt och analys

Resultatutveckling

Norbergs kommun har redovisat överskott fyra av de fem senaste åren. För år 2012 redovisades ett överskott på 11,9 mkr exklusive en extra nedskrivning av värdet på verksamhetsfastigheter. Det redovisade resultatet var ett underskott på 7,3 mkr. För år 2016 redovisas ett överskott på 33,0 mkr.

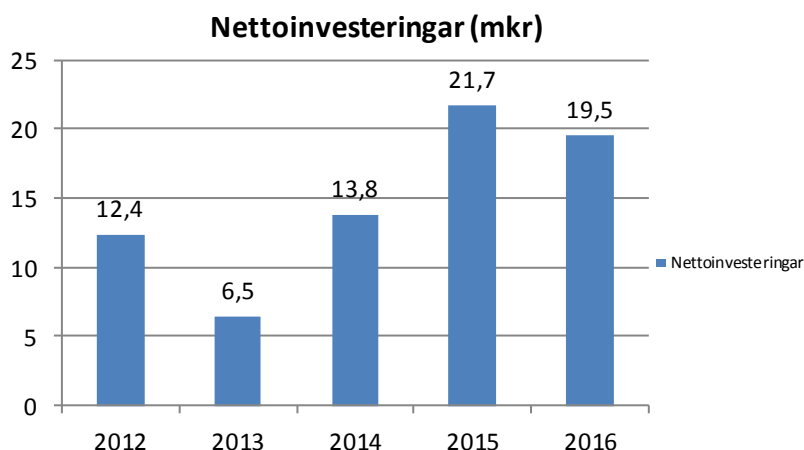
Nettokostnadsandel

En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan intäkter och kostnader. Ett vanligt resultatmål är 2% av skatteintäkter och generella statsbidrag. Omvänt innebär ett budgeterat överskott med 2% av skatteintäkter och generella statsbidrag att nettokostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag inte ska överstiga 98%. Årets resultat på 33 mkr motsvarar ett överskott på 10,1% och därmed en nettokostnadsandel på 90,9%.

Nettokostnadens andel av skatteintäkter och generella statsbidrag (procent)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Verksamhetens nettokostnad	92,5	97,8	91,1	93,1	94,0	87,5
Avskrivningar	4,4	4,3	4,1	3,8	3,6	3,0
Finansnetto	1,2	0,5	2,0	0,9	0,6	0,4
Nettokostnadsandel	98,0	102,6	97,3	97,8	98,3	90,9

Investeringar

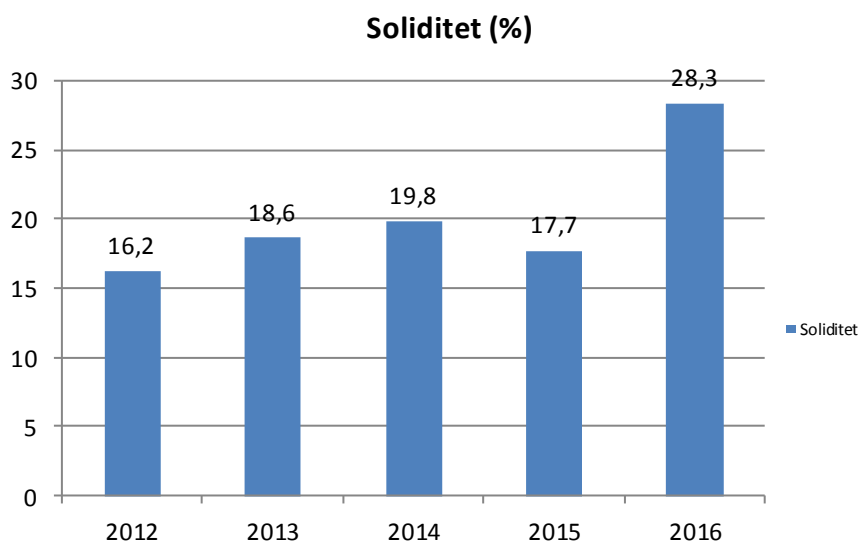
Nettoinvesteringarna uppgick under åren 2012-2016 till 14,8 mkr i genomsnitt. Diagrammet visar investeringsvolymen under den senaste femårsperioden.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens ekonomiska styrka på lång sikt. Den anger hur stor del av de totala tillgångarna som kommunen äger, det vill säga eget kapital i förhållande till det totala kapitalet. De faktorer som påverkar soliditeten är resultatutvecklingen samt tillgångar och skulders förändring. Soliditeten per den sista december år 2016 uppgick till 28,3% jämfört med 17,7% år 2015. Förbättringen beror i huvudsak på det stora överskottet för år 2016.

Om hela pensionsskulden tas med i beräkningen visar kommunen en negativ soliditet på -22,3% (2015:-34,7%).

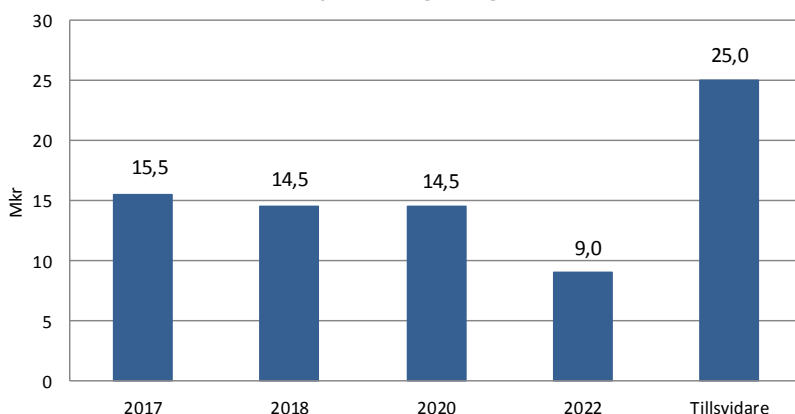

Långfristiga skulder

Kommunen har en låneskuld på 78,5 mkr. Under året har 10 mkr amorterats. Den genomsnittliga räntan under året uppgick till 1,46 %. För år 2015 uppgick den genomsnittliga räntan till 1,98%.

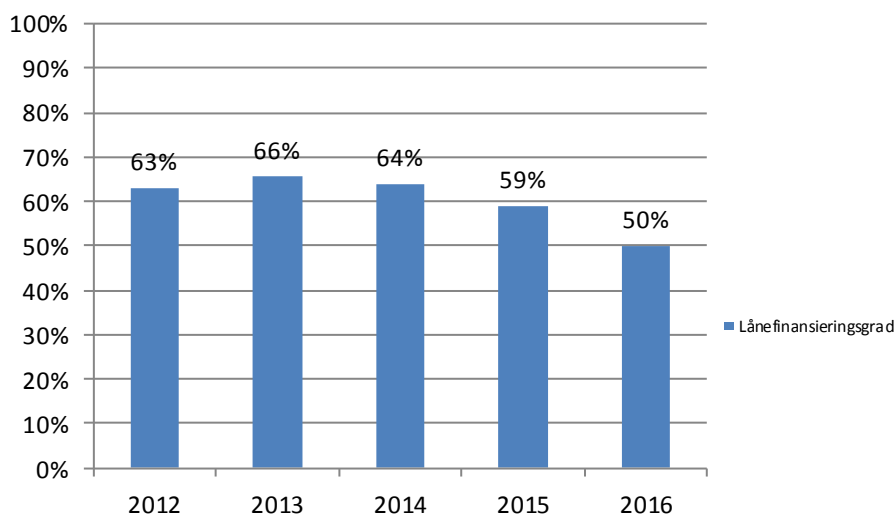
En knapp tredjedel av låneskulden ligger med rörlig ränta och två tredjedelar med fast ränta. Lånen med rörlig ränta löper tillsvidare och kan när som helst bindas till fast ränta. Amortering på lånen med rörlig ränta kan ske i samband med räntejustering var tredje månad. Amortering på övriga lån kan ske vid förfall.

Förfalloprofil långfristiga skulder

Lånefinansieringsgraden som mäter låneskuld i förhållande till värdet på anläggningstillgångarna har minskat jämfört med år 2015. Förändringen beror på en kombination av minskat låneskuld och ökat värde på kommunens anläggningstillgångar.

Lånefinansieringsgrad

Kommunen har tecknat avtal för medfinansiering av Citybanan. I 2016 års bokslut finns åtagandet upptaget som en långfristig skuld på 1,2 mkr. Kostnaden fördelas över 20 år.

Likviditet

Tillgångarna i kassa och bank uppgick per den sista december år 2016 till 20,0 mkr, jämfört med 73,6 mkr vid motsvarande tidpunkt föregående år. Under året har en omfördelning skett mellan olika typer av omsättningstillgångar och de totala omsättningstillgångarna har endast minskat med 3,4 mkr. Under året utökades de kortfristiga placeringarna från 30 mkr till 60 mkr. De kortfristiga fordringarna har ökat från 45,1 till 65,3 mkr, huvudsakligen beroende på fordringar mot Migrationsverket.

Kassalikviditeten definieras som omsättningstillgångar/kortfristiga skulder. En kassalikviditet över 100 % innebär att kommunen inom en ettårsperiod kan betala de kortfristiga skulderna. Kassalikviditeten per den sista december år 2016 uppgick till 134 %, jämfört med 116 % föregående år.

Borgensåtaganden

Kommunens samlade borgensåtagande uppgår till 6,9 mkr. Här ingår borgensåtagande för kommunalförbundet Vafab Miljö på 6,7 mkr. Därutöver har kommunen borgensåtagande för föreningslån om 0,1 och för statliga lån till småhus om strax under 0,1 mkr. Kommunen har därutöver en solidarisk borgen för Kommuninvest.

Finansnetto

Finansnettot uppgick år 2016 till -1,6 mkr. Kostnaderna på drygt 1,7 mkr består i huvudsak av räntekostnader på låneskulden och ränta på pensionsskulden. Intäkterna på 0,1 mkr avser i huvudsak borgensavgift och ränta på kundfordringar.

Pensionsåtagande

mkr	2012	2013	2014	2015	2016
Avsättningar	21,6	24,8	26,4	26,9	28,4
Ansvarsförbindelse	163,8	172,5	162,7	157,0	153,7
Summa	185,4	197,3	189,1	183,9	182,1
Återlånade medel	185,4	197,3	189,1	183,9	182,1

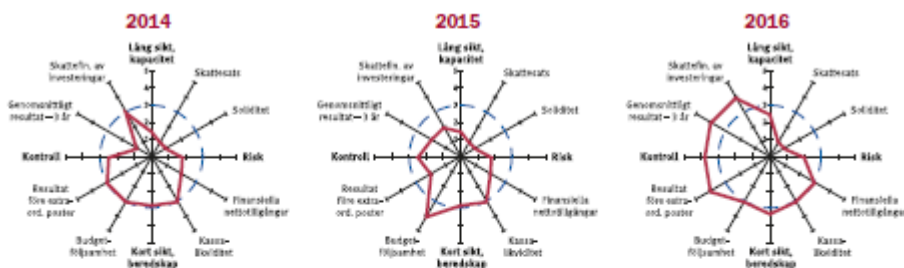
Kommuns totala pensionsåtagande uppgick per den sista december 2016 till 182,1 mkr jämfört med 183,9 mkr år 2015. Pensioner intjänade fram till 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och uppgick till 153,7 mkr per den sista december år 2016 (2015: 157 mkr). Pensioner intjänade från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen och uppgick per den sista december år 2015 till 28,4 mkr (2015: 26,9 mkr). Under de närmaste åren kommer antalet personer som ska gå i pension att öka avsevärt, vilket kommer att medföra ökande kostnader för pensioner.

Finansiell profil

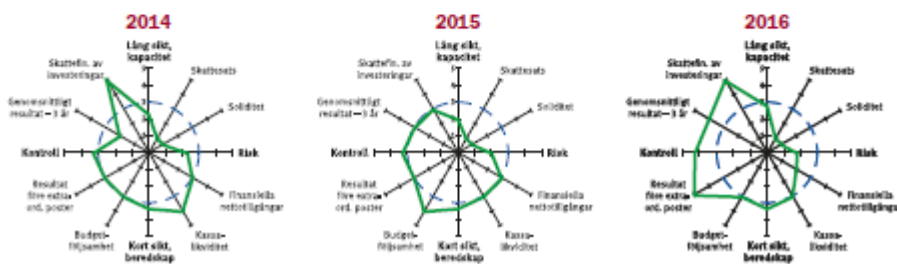
Kommunforskning i Västsverige har för 2016 tagit fram en rapport som analyserar kommunens finansiella läge och hur kommunen har utvecklats i förhållande till övriga kommuner i Västmanlands län de senaste tre åren.

Norbergs finansiella profil:

...I förhållande till Västmanlands län

...I förhållande till riket

Kommunens budgetprocess och styrmodell

Budgetprocessen

Kommunens arbete med vision, budget och uppföljning följer en årscykel som beskriver arbetet med budget, redovisning och uppföljning.

Budgetarbetet startar med en utvecklingskonferens i början av året före budgetåret. Den utgör ett politiskt underlag för budgetberedningens förslag/beslut om mål och preliminära ramar.

I mars fastställs preliminära ramar av budgetberedningen. Budgetberedningen sammanträder i augusti och det slutliga budgetförslaget fastställs av kommunfullmäktige i november.

Budgeten upprättas för de tre närmaste åren. Fokus ligger på år ett, nästa års budget, som sedan följs upp löpande. Budgetprocessen är rullande.

Om planeringsförutsättningarna förändras i väsentligt under tiden från mars till augusti kan budgetberedningen föreslå ändringar i ramarna.

Vision och inriktningsmål

Kommunfullmäktige beslutade i januari 2016 om en ny vision för Norbergs kommun, Norberg 2025. Norberg - den växande kommunen som är tillgänglig, trygg och utvecklande för alla. Mångfald är den självklara drivkraften för hållbar utveckling.

Till visionen är fyra strategiska områden kopplade och de utgör plattformen för det fortsatta målarbetet. De strategiska områdena samt de övergripande målen för åren är:

Den tillgängliga och attraktiva kommunen

1. Invånarna är delaktiga i samhällsutvecklingen och kan påverka den egna livssituationen.
2. Invånarna är trygga i livets alla skeenden.
3. I Norberg tas allas förmåga tillvara och det finns goda möjligheter till livslångt och livsvitt lärande.
4. Norberg är en digitaliserad och innovativ kommun.

Samverkan för hållbar tillväxt och utveckling

5. Natur- och miljöarbete gör det enkelt att göra klimatsmarta val i vardagen.
6. Norberg har ett varierat och blomstrande näringsliv.
7. I Norberg har alla invånare en god hälsa med attraktiva och hälsosamma boendemiljöer.

Unik miljö för fritid, kultur och besöksnäring

8. I Norberg finns ett brett utbud av fritids- och kulturupplevelser och möjlighet till ett aktivt och varierat föreningsliv för alla.
9. Norberg är en utvecklad arrangemangs- och besöksort.

Kommunen – en attraktiv arbetsgivare

10. Norbergs kommun är en attraktiv arbetsgivare med engagerade, nöjda och stolta medarbetare.

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska det finnas mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning i verksamheterna. För ekonomin ska anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Målen anger de finansiella förutsättningarna eller ramarna för den verksamhet kommunen bedriver. Den allmänna utgångspunkten för det finansiella perspektivet är att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Resultatet måste därför vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå skall kunna garanteras även nästkommande generation utan att en högre skatt ska behöva uttaxeras. Med utgångspunkt från kommunens ekonomiska situation, ska kommunen ange en tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen i form av mål.

I kommunens ekonomiska styrprinciper fastställs att kommunen ska ha ett budgeterat överskott med två procent av skatter och generella statsbidrag. Överskottet är knutet till skatteutvecklingen för att säkerställa en god ekonomisk hushållning enligt intentionerna i kommunallagen. Ett överskott i budgeten ger dessutom en god beredskap för oförutsedda händelser under budgetåret.

Utifrån ett verksamhetsperspektiv innebär god ekonomisk hushållning att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt och ändamålsenligt. Det ska finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Detta kräver en utvecklad planering med framförhållning och handlingsberedskap, tydliga och mätbara mål samt bra uppföljningssystem. Kommunens styrmodell ska underlätta styrningen och uppföljningen av verksamheterna.

Anvisningar för budgetarbetet

Ekonomistyrningspolicy

Kommunens ekonomistyrningspolicy ska följas i budgetarbetet.

Resursfördelning

Resursfördelningen till verksamheterna styrs av två modeller, en demografisk modell och en indexmodell.

Den demografiska modellen används för resursfördelning avseende äldreomsorg, förskola, grundskola (ej sarskola), förskoleklass samt skolbarnomsorg. En demografisk budgetmodell innebär att budgetramen anpassas efter förändringar i befolkningsunderlaget. För övriga verksamheter som kommunen bedriver i egen regi eller köper från andra indexerats kostnader och intäkter. Hyrona har i planeringsförutsättningarna preliminärt indexerats utifrån den uppräknings som NVK föreslog i budget 2017-2019. Uppräkningen är baserad på principen om kostnadstäckning och NVK föreslår ingen höjning därutöver. Det föreslagna anslaget för extra underhåll nyttjas då istället.

Uppräkningstal år 2018-2020

Kostnads-/intäktsslag	Uppräkningsfaktor	2018	2019	2020
Hyreskostnad NVK kommunhuset, försk och skolor, prel.	Enligt NVK:s underlag	3,29%	3,29%	3,29%
Hyreskostnad NVK övriga, prel.	Enligt NVK:s underlag	3,29%	3,29%	3,29%
Lönekostnader	Budgeteras på finansförvaltningen	3,20%	3,50%	3,50%
Externa städkostnader	Lönekostnader i prisindex för kommunal vht	3,20%	3,50%	3,50%
Köpt verksamhet, externt, ej avg.finansierad	Viktat KPI 30% arbetskraftskostnader 70%	2,93%	3,26%	3,29%
Övriga kostnader	Övr kostn i prisindex för kommunal verksamhet	2,40%	2,60%	2,60%
Övriga intäkter	Viktat KPI 30% arbetskraftskostnader 70%	2,93%	3,26%	3,29%

Uppräkning av budgetramar för samverkansorganisationerna

Budgetramarna för samverkansorganisationerna har räknats upp enligt indexmodellens uppräkningsfaktor för köpt verksamhet, det vill säga 2,93% inför år 2018. Det bör noteras att Norra Västmanlands Utbildningsförbund har ett demografiskt inslag i budgetmodellen, vilket i nuläget kan väntas ge ett tillägg utöver indexuppräkningsfaktorn.

NVK:s budgetram för år 2018 kommer enligt särskilt beslut att beräknas med en separat modell. Modellen består av en sammanvägning av olika index som är relevanta för NVK:s verksamheter.

Taxor och avgifter

Samtliga taxor och avgifter ska beredas till fullmäktiges budgetsammanträde. Beredningen ska bestå av politiska bedömningar av taxekonstruktionen samt dess ekonomiska betydelse. De taxor som ska ge kostnadstäckning ska indexjusteras årligen. För att möjliggöra att en reserv skapas för kommande underhållsåtgärder och full kostnadstäckning bör dessa taxor höjas något mer än index. Taxekonstruktionen bör avvägas så att man får reella intäktsökningar.

Internränta och kapitalkostnader

Kapitalkostnaderna utgörs av avskrivningar och internränta. Beräkningarna sker enligt så kallad rak nominell metod. För budgetåret 2018 utgår internränta med 1,75% enligt Sveriges kommuner och landstings rekommendation. För åren 2019 och 2020 används 2,4%. Kapitalkostnaderna, dvs. internränta och avskrivningar, som belastar förvaltningarna är ersättning till finansförvaltningen för det kapital som tagits i anspråk för investeringar. Ramarna innehåller kompensation för kapitalkostnader för investeringar som är gjorda till och med 2016-12-31. Förvaltningarna ansvarar för att budgetera kapitalkostnader för investeringar som planeras under år 2017-2020. En kalkylränta i nivå med en långsiktigt hållbar räntenivå bör användas vid beräkning driftkostnadskonsekvenser, för att på så sätt få en rättvisande bild av kommande kostnader. Hyressättning ska ske utifrån den rekommenderade internräntenivån. Den hyressänkning som gjordes inför år 2017 på grund av internräntesänkningen föreslås kvarstå inför år 2018.

Skatteintäkter och statsbidrag

(mkr)	<i>Cirk 17042 (beslut KF)</i>		
	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Skatteunderlagets utv. riket %	4,10	3,60	3,50
Skatteunderlagets utv. Norberg %	2,47	2,57	2,46
Utdebitering	22,66	22,66	22,66
Befolkning	5 800	5 800	5 800
Kommunal inkomstskatt			
Skatteintäkter	268,1	274,4	280,7
Slutavräkning			
<u>Delsumma kommunal inkomstskatt</u>	<u>268,1</u>	<u>274,4</u>	<u>280,7</u>
Statsbidrag och utjämning			
Inkomstutjämningsbidrag	63,7	65,9	67,9
Fastighetsavgift	10,7	10,7	10,7
Regleringsbidrag/- avgift	-1,1	-1,6	-2,1
Kostnadsutjämning	3,3	0,1	1,4
LSS-utjämning	-4,7	-4,7	-4,7
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0
<u>Delsumma statsbidrag, utjämning</u>	<u>71,8</u>	<u>70,3</u>	<u>73,1</u>
Summa skatteintäkter o statsbidrag	340,0	344,7	353,8

Kommunen använder SKL:s prognoser för skatteunderlagsutveckling och förutsättningar för statsbidrag och utjämning.

Befolkning, skatteunderlag och utdebitering (skattesats)

Budgeten är baserad på 5 800 invånare. Planeringsförutsättningarna är baserade på oförändrad skattesats jämfört med år 2017, vilket innebär 22,66 kr.

Kommunal inkomstskatt

Skatteintäkter avser de skatteintäkter kommunen själv genererar och beräknas till 268,1 mkr för år 2018. Utvecklingen av skatteintäkterna är främst beroende av befolkningsutvecklingen, skatteunderlagsutvecklingen och skattesatsen.

Statsbidrag och utjämning

Statsbidragen beräknas uppgå till 71,8 mkr år 2018 och består av inkomstutjämning, fastighetsavgift, regleringsbidrag/-avgift, kostnadsutjämning, LSS-utjämning samt strukturbidrag. Bidrag för mottagning av asylsökande i de sk välfärdsmiljarderna ingår inte.

Inkomstutjämningen ska utjämna för skillnad i skattekraft och beräknas utifrån skillnaden mellan garanterad skattekraft och kommunens skattekraft. Den garanterade skattekraften uppgår till 115% av medelskattekraften. En utjämningsavgift tas ut av kommuner som har en skattekraft som överstiger den garanterade. För 2018 beräknas inkomstutjämningsbidraget till 63,7 mkr.

Fastighetsavgiften för småhus och flerbostadshus beräknas ge 10,7 mkr för år 2018.

För år 2018 beräknas en regleringsavgift på 1,1 mkr. Om det blir regleringsbidrag eller avgift beror på om staten har över eller underskott på kontot för anslag till kommunerna.

Kostnadsutjämningen ska utjämna för kostnadsskillnader mellan kommuner som inte orsakas av skillnader i servicenivå och effektivitet. För år 2018 beräknas ett bidrag på 3,3 mkr från systemet.

För år 2018 beräknas 4,7 mkr i avgift till LSS-utjämningen. Bidragets storlek påverkas av utvecklingen på kommunernas LSS-verksamhet. Det nuvarande systemet är uppbyggt så att kommuner med LSS-verksamhet delar på det statliga anslaget. Detta innebär att volymökningar i en kommun kan leda till minskade bidrag till en annan kommun.

Budget 2018 och plan 2018-2020

Resultatbudget

Sammanfattning av antaganden:

- Oförändrad utdebitering.
- Resultatmål 0,5% av skatter och bidrag för år 2018. Därefter antas en återgång till 2%.
- Skatteintäkter och generella statsbidrag har beräknats utifrån 5 800 invånare.
- Lönekostnadsökningarna har från och med år 2018 fullt ut budgeterats på finansförvaltningen. Kompensation för lönekostnadsökningar kan därmed fördelas efter faktiskt utfall istället för efter schabloner.
- Anslaget för extra underhåll beräknas till 2,0 mkr per år.
- Ränteläget är historiskt lågt. Medel har reserverats för att möta eventuella räntehöjningar. Ränteintäkterna beräknas utebli och istället har medel reserverats för den aviserade så kallade inlåningsavgiften samt avgift för användning av checkkrediten.
- Internhyressänkning till följd av sänkt internränta ligger kvar år 2018.

	Beslut i		
	kommunfullmäktige		
	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Kommunfullmäktige	-67 701	-70 004	-72 254
Kommunstyrelsen	-269 028	-272 603	-273 920
<i>Angår internränta och avskrivningar</i>	14 633	14 633	14 633
Finansförvaltning	-15 862	-23 068	-30 145
<i>Citybanan</i>	-178	-178	-178
<i>Lokalbank & tombyra</i>	-300	-300	-300
<i>Extra underhåll</i>	-2 000	-2 000	-2 000
<i>Pensioner med mera</i>	-7 351	-8 114	-8 386
<i>Lönekompensation</i>	-6 033	-12 476	-19 281
<i>Driftskostnader idrottsbhall</i>	0	0	0
<i>Ianspråktagande, integrationsfond</i>	0	0	0
<i>Avskrivningar</i>	-12 154	-12 154	-12 154
Besparingskrav			
Verksamhetens nettokostnader	-350 111	-363 195	-373 840
Skatteintäkter	268 131	274 372	280 700
Statsbidrag och utjämning	71 825	70 307	73 066
Utökade statsbidrag, asylvariabler	15 446	10 530	6 320
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	-3 450	-3 600	-3 750
Summa intäkter och finansnetto	351 952	351 609	356 336
Årets resultat	1 841	-11 586	-17 504
Avstämning mot resultatmål			
Resultatmål 0,5%/2%/2% av skatter	1 777	7 104	7 202
Årets resultat	1 841	-11 586	-17 504
Avgår disponerat ur resultatdisp.	0	0	0
Justerat resultatmål	1 777	7 104	7 202
Avvikelse mot just. resultatmål	64	-18 690	-24 706

Driftbudget

(tkr)	Beslut i kommunfullmäktige		
	Budget	Plan	Plan
	2018	2019	2020
Kommunfullmäktige	-67 701	-70 004	-72 254
<i>Varav kommunfullm. m.fl.</i>	-1 147	-1 185	-1 224
NVU	-33 516	-34 609	-35 747
NVU, sfi	-982	-1 014	-1 047
NVK	-13 874	-14 326	-14 798
SDR medlemsbidrag	-5 080	-5 333	-5 455
SDR IVPÅ	-90	-92	-96
SDR övrigt	-340	-351	-363
Kollektivtrafiken	-2 909	-3 004	-3 103
V-Dalamiljö- o byggnadsnämnd	-3 244	-3 358	-3 469
V-Dala lönenämnd	-1 069	-1 104	-1 141
Norra Västmanlands ekonominämnd	-4 118	-4 252	-4 392
Norra Västmanlands Samordningsförbund	-196	-202	-209
Upphandling	-699	-722	-746
Överförmyndare (bidrag)	-437	-451	-466
Kommunstyrelsen	-269 028	-272 603	-273 920
Kommunstyrelsen och allmänna utskottet	-15 757	-14 856	-13 605
Demokrati- och samh.utv.utskottet	-8 714	-10 033	-10 071
Socialutskottet	-133 162	-135 086	-136 947
<i>varav äldreomsorg**</i>	-77 326	-78 777	-80 191
Barn- och utbildningsutskottet	-111 394	-112 628	-113 296
<i>varav förskola**</i>	-27 646	-27 443	-27 419
<i>varav försk.klass, grundskola, skolbarnsoms**</i>	-64 886	-66 220	-66 826
Summa verksamheterna	-336 729	-342 606	-346 174

Tabellen nedan redovisar hur den demografiska modellen påverkar budgetramarna under perioden 2018-2020.

År	2017	2018	2019	2020	Ack.
<i>Äldreomsorg</i>					
Nettoram	74 886	76 126	77 449	79 063	
Förändring demografi tkr		907	991	1 275	3 173
Procentuellt		1,2%	1,3%	1,6%	4,2%
<i>Förskola</i>					
Nettoram	29 362	27 646	27 432	27 408	
Förändring demografi tkr		-1 887	-391	-205	-2 483
Procentuellt		-6,4%	-1,4%	-0,7%	-8,6%
<i>Grundskola, skolbarnoms.</i>					
Nettoram	62 249	64 286	66 611	68 217	
Förändring demografi tkr		1 417	1 668	929	4 014
Procentuellt		2,3%	2,6%	1,4%	6,3%
<i>Totalt</i>					
Nettoram	166 497	168 058	171 492	174 689	
Förändring demografi tkr		437	2 268	1 999	4 704
Procentuellt		0,3%	1,3%	1,2%	2,8%

Finansnetto

Ränteintäkterna beräknas bli marginella eller helt utebli.

	Budget 2018-2020		
	2018	2019	2020
Finansiella intäkter			
<i>Ränteintäkter</i>	0	0	0
Finansiella kostnader			
Ränta pensionsskuld	-463	-851	-787
Räntekostnad Mimerlaven	-115	-130	-145
Räntekostnader lån	-1 986	-2 286	-2 586
Bankkostnader	-57	-59	-61
Indexering citybanan	0	0	0
<i>Buffert</i>	-829	-274	-171
<i>Summa finansiella kostnader</i>	-3 450	-3 600	-3 750
Finansnetto	-3 450	-3 600	-3 750

Pensioner

(mkr)	Budget 2018-2020		
	2018	2019	2020
Avgiftsbestämd ålderspension	9 820	10 325	10 766
Utbetalt före år 1998	8 016	8 570	9 037
Pensionsavsättning	1 383	1 227	1 044
Utbetalningar NVK	120	120	120
Totalt	19 339	20 242	20 967

Investeringsbudget

Investeringsvolymen har i enlighet med kommunens reviderade ekonomistyrningspolicy lagts i nivå med summan av beräknade ordinarie avskrivningar och årets resultat. Utgångspunkten är ett budgeterat överskott om 2% av skatter och generella statsbidrag.

	Budget 2018-2020		
	2018	2019	2020
Investeringsutrymme	13 931	19 258	19 356
Kommunfullmäktige/NVK	12 931	18 258	18 356
Kommunstyrelsen	1 000	1 000	1 000
<i>varav allmänna utskottet</i>	<i>500</i>	<i>500</i>	<i>500</i>
<i>varav demokrati- och samh.utv.utskottet</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
<i>varav barn- och utbildningsutskottet</i>	<i>325</i>	<i>75</i>	<i>325</i>
<i>varav socialutskottet</i>	<i>75</i>	<i>325</i>	<i>75</i>
Summa	13 931	19 258	19 356
Differens mot utrymme	0	0	0

Bilaga 1: Budgetberedningens beslut augusti-september 2017

<i>- ökade kostnader, + minskade kostnader</i>				
	Justering			Kommentar
	2018	2019	2020	
<u>KE</u>				
V-Dala Miljö- och byggnadsnämnd	-123	-128	-133	Norbergs andel av totalt tilläggsäskande
<u>KS-AU</u>				
Val	-250			
Digitalisering	-800			
<u>Summa KSAU</u>	<u>-1 050</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	
<u>BUT</u>				
IT-pedagogik	-600	-600	-600	
Kulturskola	-400	-400	-400	
Elver i behov av särskilt stöd	-500	-350	-350	
<u>Summa BUT</u>	<u>-1 500</u>	<u>-1 350</u>	<u>-1 350</u>	
<u>SU</u>				
Arbetstidsförkortning hemtjänst	-1200	-1200	-1000	
<u>DSU</u>				
Utökning (nuv. utv.medel)	-500	-500	-500	
Driftmedel idrottshall	-1000	-2200	-2200	Reglering mot finansförvaltningen
<u>Summa DSU</u>	<u>-1500</u>	<u>-2700</u>	<u>-2700</u>	
<u>Summa</u>	<u>-5 373</u>	<u>-5 378</u>	<u>-5 183</u>	